

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра філософії та релігієзнавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації

проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 2 від 18.10.2017 р.

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

СВІТОВІ РЕЛІГІЇ

Підготовки бакалавра

спеціальності 053 Психологія

освітніх програм «Психологія», «Практична психологія»

Програма навчальної дисципліни «Світові релігії» підготовки бакалавра, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія за освітніми програмами «Психологія» і «Практична психологія».

Розробник: Борейко Ю. Г., доцент, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії та релігізнавства

Рецензент: Возняк С. С., доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології та хореографічного мистецтва

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри філософії та релігізнавства

протокол № 1 від 11 вересня 2017 р.

Завідувач кафедри: (А. М. Семенов)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету історії, політології та національної безпеки

протокол № 2 від 12.10 2017 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (О. М. Карліна)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

протокол № 2 від 18.10 2017 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія «Психологія», «Практична психологія» Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 90 /3		Рік навчання 3
		Семестр 5
ІНДЗ: є		Лекції 24 год.
		Практичні (семінарські) 22 год. Лабораторні ____ год. Індивідуальні _____ год.
		Самостійна робота 38 год.
		Консультації 6 год.
Форма контролю: залік		

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Вивчення курсу «Світові релігії» здійснюється протягом одного семестру. Курс є вибіркоким і розрахований для студентів денної форми навчання.

Засвоєння навчального матеріалу на заняттях з курсу «Світові релігії» передбачає дотримання принципів об'єктивності, толерантності, правового забезпечення свободи совісті, світоглядного плюралізму. Феномен релігії розглядається у контексті розвитку духовної культури, тобто з'ясовуються особливості релігії як культурного явища у взаємодії з іншими суспільними інститутами та процесами.

Метою курсу є формування цілісного уявлення про релігієзнавство як галузь знань, ознайомлення студентів із колом проблем релігієзнавчої науки, опанування категоріальним апаратом, вивчення загальних положень різних релігійних систем, закономірностей становлення та розвитку релігійних відносин; розвиток національної свідомості студентів; виховання патріотичних і морально-етичних переконань, толерантного ставлення до представників різних віросповідань.

Завдання курсу полягають у виявленні соціокультурного контексту основних релігійних традицій; окресленні основних проблемних питань релігієзнавчих досліджень; вивченні світових релігій та з'ясуванні їх взаємозв'язку з загальносвітоглядними та філософськими проблемами; аналізі релігієзнавчої проблематики в контексті процесів державотворення; виробленні світоглядних орієнтирів, спрямованих на самовизначення людини у сучасних релігійних процесах.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- міжнародних документах, основних законодавчих актах України про свободу совісті і релігійні організації, про альтернативну(невійськову) службу, про освіту, положення Конституції України, пов'язані з правовим закріпленням і забезпеченням свободи совісті в Україні;
- сутності релігії, її походження, структури, функцій, ролі у духовній культурі людства;
- історії та сучасному стані, основних положеннях віровчення і культу світових релігій та їх напрямків;
- основ філософії, соціології, психології, культурології релігії, історичних форм вільномудства;

- історії та сучасного стану релігій в Україні, особливостей формування слов'янського варіанту християнства, специфіки утворення греко-католицької церкви, функціонування трьох православних церков в Україні на сучасному етапі;
- діяльності УПЦ, УПЦ (КП), УАПЦ, УГКЦ, їх діалогу відповідно до українського законодавства.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Походження релігії та її соціальна природа. Буддизм

Тема 1. Курс «Світові релігії» як складова релігієзнавства

Релігієзнавство як полідисциплінарна сфера гуманітарного знання. Релігієзнавство як наука і навчальна дисципліна. Курс «Світові релігії» як складова дисциплінарної структури релігієзнавства. Предмет, структура курсу «Світові релігії». Методи дослідження. Методологічні принципи релігієзнавчих досліджень.

Тема 2. Сутність і соціальна природа релігії

Релігія як предмет вивчення релігієзнавства. Поняття і сутність релігії. Структура релігії. Релігійна свідомість. Релігійний культ. Релігійні організації. Основні функції релігії. Теологічний та науковий підходи до вивчення релігії. Надприродне як об'єкт релігійних вірувань. Віра як феномен релігійності. Класифікація релігій.

Тема 3. Походження та первісні форми релігії

Походження релігії. Проблема датування виникнення релігії. Наукові концепції виникнення релігії. Теологічні теорії походження релігії. Особливості первісних форм релігії. Первісний анімізм. Міф як відображення поглядів на світ. Первісна магія. Табу як система заборон і обмежень. Первісний фетишизм. Єдність елементів первісних вірувань. Тотемізм. Культ предків. Поховальні, промислові, землеробські культури. Культ духів покровителів, вождів і царів, богів племен. Шаманізм.

Тема 4. Виникнення, поширення та філософська концепція буддизму

Історичні та соціальні передумови зародження буддизму. Духовні пошуки середини I тис. до н.е. Будда як історична особа. Проповідницька діяльність Будди. Буддизм : релігія чи філософія. Теорія дхарм. «Чотири благородні істини». Поширення буддизму.

Тема 5. Віровчення, релігійний культ та напрями в буддизмі

Буддійське священні писання. Трипітака. Буддизм: релігія чи філософія. Теорія дхарм. Анімістична концепція. Вчення про Бога. Концепція людської душі. Метемпсихоз. Сансара. Карма. Нірвана. «Восьмискладовий шлях спасіння». Трілакшана. Моральна концепція буддизму. Релігійно-філософські школи буддизму. Тхеравада. Хінаяна. Махаяна.

Змістовий модуль 2. Християнство та іслам як наднаціональні форми релігії

Тема 6. Виникнення та релігійні джерела християнства

Історичні та соціальні умови виникнення християнства. Релігійні та філософські джерела християнства. Вчення Філона Александрійського. Ідеалістична філософія Платона. Філософські ідеї Сенеки як представника стоїцизму. Іудаїзм. Ідеологія кумранської общини.

Тема 7. Віровчення і культ християнства

Проблема особи Ісуса Христа та концепції її вирішення. Символ віри як кредо християнства. Християнський анімізм. Вчення про Святу Трійцю. Культ Діви Марії. Ангельська ієрархія. Сатана як антипод Бога. Культ християнських святих. Моральна доктрина. Витоки культу християнства. Богослужіння. Богослужебна мова. Поклоніння святим предметам: хресту, іконі. Таїнства. Пости. Свята. Культові споруди. Чернецтво.

Тема 8. Напрямки у християнстві

Причини розколу в християнстві. Формування православ'я як східного напрямку християнства. Католицизм як західний напрямок християнства. Відмінності між православ'ям і католицизмом. Українська греко-католицька церква. Православні церкви в сучасній Україні. Виникнення і основні теоретичні засади протестантизму. Ранні протестантські течії. Лютеранство. Кальвінізм. Англіканська церква. Напрямки пізнього протестантизму. Баптизм. Адвентизм. П'ятидесятництво. Свідки Єгови.

Тема 9. Православні церкви в сучасній Україні

Православ'я в Україні в контексті релігійного ренесансу кінця 80-х років ХХ століття. Утворення Української православної церкви та спроба отримати автокефалію. Виникнення Української православної церкви (Київський патріархат). Українська автокефальна православна церква. Завершення структуризації православних церков в 2-й половині 90-х років ХХ ст. Російська православна старообрядницька церква, старообрядці – безпопівці. Російська православна закордонна церква. Кількісна характеристика православних церков України.

Лекція 10. Виникнення та основні засади віровчення ісламу

Іслам як світова релігія. Регіон поширення ісламу. Соціально-економічні та духовні передумови виникнення ісламу. Рух ханіфів. Мухамед – засновник ісламу. Культ єдиного бога Аллаха. Перші послідовники ісламу. Переселення Мухамеда з Мекки в Медину. Хіджра. Розповсюдження ісламу. Перші халіфи і мусульманські завоювання. Віровчення ісламу. Коран і Суна – священне писання мусульман.

Лекція 11. Релігійний культ і напрямки в ісламі

Елементи мусульманського культу. “П'ять стовпів ісламу”. Мусульманські свята і обряди. Шаріат. Мечеті і школи. Приписи і заборони ісламу. Напрямки в ісламі: сунізм і шіїзм. Сунітське богослов'я. Суфізм. Шіїтське віровчення. Імамізм. Махдизм.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Походження релігії та її соціальна природа. Буддизм					
Тема 1. Курс «Світові релігії» як складова релігієзнавства	7	2	2	3	
Тема 2. Сутність і соціальна природа релігії	7	2	2	3	
Тема 3. Походження та первісні форми релігії	7	2	2	3	
Тема 4. Виникнення, поширення та філософська концепція буддизму.	8	2	2	4	
Тема 5. Віровчення, релігійний культ та напрями в буддизмі	9	2	2	4	1
Разом за змістовим модулем 1	38	10	10	17	1
Змістовий модуль 2. Християнство та іслам як наднаціональні форми релігії					
Тема 6. Виникнення та релігійні джерела християнства	11	4	2	4	1
Тема 7. Віровчення і культ християнства.	8	2	2	3	1
Тема 8. Напрямки у християнстві	9	2	2	4	1
Тема 9. Православні церкви в сучасній Україні	8	2	2	3	1
Тема 10. Виникнення та основні засади віровчення ісламу	7	2	2	3	
Тема 11. Релігійний культ і напрями в ісламі	9	2	2	4	1
Разом за змістовим модулем	52	14	12	21	5
Всього годин:	90	24	22	38	6

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Походження релігії та її первісні, етнічні та національно-державні форми		
1	Дисциплінарна структура релігієзнавства.	2
2	Релігія в системі форм суспільної свідомості.	2
3	Віра як атрибутивна характеристика релігійної свідомості.	2
4	Поховальні та поминальні культу..	2
5	Ламаїзм.	2
6	Ваджраяна.	2
7	Дзен-буддизм.	2
8	Християнські Вселенські собори.	2
9	Римо-католицька церква в Україні на сучасному етапі.	3
10	Анабаптизм, менонітство, методизм.	2
11	Протестантизм в сучасній Україні.	3
12	Проблема екуменізму в християнстві.	2
13	Релігійно-філософські школи сунізму.	3
14	Течії в шиїзмі.	3

15	Сучасні мусульманські релігійно-політичні рухи.	3
16	Іслам в сучасній Україні	3
	Разом	38

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ

Індивідуальним навчально-дослідним завданням для студентів є написання реферату-доповіді. Реферат-доповідь – це розв’язання конкретної проблеми, яке ґрунтоване на теоретичному осмисленні вивченого матеріалу та опрацьованої літератури з урахуванням суспільно-значущих тем. Рекомендований обсяг реферату – 12-15 сторінок (22000-2500 знаків).

Реферат повинен містити вступну частину, основну частину, висновки. Вступна частина повинна містити обґрунтування актуальності теми, постановку проблеми, формулювання завдань, зазначення методів дослідження проблеми, аналіз джерел, на основі котрих підготовлений реферат. Основна частина включає аналіз, коментарі, факти, аргументацію власної позиції. Висновки – це короткі і обґрунтовані підсумки проведеного дослідження. В роботі обов’язково повинні бути посилання на джерела, які використовував автор. В цілому змістову структуру реферату можна узагальнити наступним чином: короткий зміст (анотація) – 150-200 знаків, ключові слова, вступ, основна частина, висновки.

В оцінюванні будуть враховані: актуальність та чітке формулювання проблеми, повнота висвітлення теми, розв’язання проблеми, грамотність оформлення.

Творча робота з курсу “Релігієзнавство” має проблемний характер; передбачає ґрунтовне опрацювання теоретичного матеріалу, першоджерел та додаткової літератури.

Максимальна кількість балів, яку отримує студент за виконану роботу на “відмінно”- 10, “добре” – 9, “задовільно” – 6-7.

Тематика рефератів

1. Своєрідність буддизму як релігії.
2. Течії буддизму та їх відмінності.
3. Буддизм: релігія чи філософсько-етичне вчення?
4. Етичне вчення буддизму.
5. Хінаяна і махаяна: порівняльний аналіз.
6. Ламаїстські свята та обряди.
7. Буддійська філософія.
8. Етапи становлення християнства.
9. Ісус Христос у контексті появи християнства.
10. Біблія як священна книга і культурно-історична пам’ятка.
11. Східна та західна патристика: порівняльна характеристика.
12. Християнський символ віри.
13. Християнське вчення про Святу Трійцю.
14. Моральна доктрина християнства.
15. Конфесійні відмінності у святковому календарі християн.
16. Образ Ісуса Христа в Новому Заповіті.
17. Декалог та Нагірна Проповідь як основа християнської етики
18. Православ’я як складова релігійного життя в сучасній Україні.
19. Католицизм і глобальні проблеми сучасності.
20. Процеси анджортаменту в католицькій церкві.
21. Римо-католицька церква в сучасній Україні.
22. Українська греко-католицька церква на сучасному етапі.
23. Протестантизм у сучасній Україні.
24. Виникнення ісламу як виклик часу.
25. Мухамед – пророк, мислитель, політичний діяч.

26. Порівняльна характеристика напрямів ісламу.
27. Право і мораль в ісламі.
28. Роль ісламу в сучасному світі.
29. Релігійно-політичні рухи в ісламі.
30. Ісламський фундаменталізм як релігійно-політичний рух.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Залік проводиться шляхом визначення підсумкової оцінки за 100-бальною шкалою і складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (30 балів);
2. виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (10 балів);
3. модульна контрольна робота (60 балів).

Поточний контроль (має = 40 балів)											Модульний контроль (має = 60 балів)		Заг. к-сть балів	
Модуль 1											Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 1						ІНДЗ	МКР1	МКР2	
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	10	30	30	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				
3	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3				

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на практичних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними; відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні»
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні», може самостійно знайти в підручнику відповідь
	3	Студент намагається аналізувати на основі побутових знань і навичок; виявляє окремі властивості, спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру, за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, провести за зразком економічні розрахунки; слабо орієнтується у поняттях, визначеннях, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає

		значні труднощі
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність предмета, може дати визначення економічних понять, категорій, однак із помилками, впевнено працювати з підручником, самостійно оволодіти частиною навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але висновки не логічні, не послідовні
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, економічні ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами
Достатній (алгоритмічно-дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, вміє наводити свої власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити, самостійно користуватися додатковими джерелами, правильно використовувати термінологію, скласти прості таблиці, схеми
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює суспільні події в державі і за рубежом, вміє аналізувати, робити висновки до економічних розрахунків; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, однак із деякими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і захистити його положення
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує економічні знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації, чітко тлумачить економічні поняття, формулювання законів, нормативних документів, може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички
Високий (творчий професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних умовах, ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності процесів; робить аргументовані висновки, практично оцінює окремі нові факти, явища, процеси, самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання, може сприймати іншу позицію як альтернативну, знає суміжні дисципліни, використовує знання, аналізуючи економічні явища
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми,

		застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, дискусії, круглі столи), спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію, самостійно вивчити матеріал, визначити програму своєї пізнавальної діяльності, знаходити інформацію в газетах, журналах, публікаціях, Інтернеті, мультимедійних програмах тощо, оцінювати економічні явища в суспільстві, виявляє свою життєву позицію
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, використовує широкий арсенал засобів доказів своєї думки, розв'язує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, виконує науково-дослідну роботу, логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує Інтернет, моделює економічні ситуації в нестандартних умовах

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на модульних контрольних роботах

4 бали – студент може розрізнити об'єкт навчання і відтворити деякі його елементи, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.

6 балів – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт навчання, виявляє здатність елементарно викладати думку, може відтворити кілька термінів, явищ, без зв'язку між ними; повинен вибрати вільний варіант відповіді.

10 балів – студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу; здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну дію, описує явища, процеси без пояснень причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтуються в поняттях, має фрагментарні навички в роботі з підручником, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі, здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.

16 балів – Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати, орієнтується в хронології, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні.

18 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

20 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє

наводити окремі власні приклади та підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми.

22 балів – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.

24 балів – студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу.

26 балів – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

28 балів – студент володіє узагальненими поняттями з предмета, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, уміє знаходити джерело інформації та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них.

30 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Академічне релігієзнавство [Підручник] / За науковою редакцією професора А. Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. – 862 с.
2. Библия. Издательство Московской Патриархии, 2011. – 1376 с.
3. Будда: История о перерождениях / Пер. с пали Б. Захарьина. – М.: Худож. Лит., 1991. – 79 с.
4. Буддизм. Словарь / Под ред. Жуковской Н.Л., Игнатовича А.Н., Корнева В.И. – М.: Республика, 1992. – 287 с.
5. Буддизм: Четыре благородных истины [Сб. / Сост. Я. Боцман]. – М.: ЭКСМО; Харьков: Фолио, 2002. – 832 с.
6. Булгаков С. В. Православие: Очерки учения Православной Церкви / С. В. Булгаков. – М.: Терра, 1991. – 427 с.
7. Васильев Г. А., Коломийцев А. К. Неопротестантизм / Г. А. Васильев, А. К. Коломийцев. – М.: Наука, 1990. – 153 с.
8. Васильев Л.С. История Востока. [В 2-х томах] / Л.С. Васильев. – Т. 1. – М.: Высш. шк., 1998. – 286 с.
9. Васильев Л.С. История религий Востока / Л.С. Васильев. – М.: Высшая школа, 1988. – 319 с.
10. Гараджа В.И. Социология религии: [Учеб. пособие] / В.И. Гараджа. – М.: Аспект Пресс, 1996. – 239 с.
11. Гене Г. Библейские истории / Г. Гене / Пер. с англ. – М.: Политиздат, 1988. – 367 с.
12. Гергей Е. История папства / Е. Гергей / Пер. С венг. – М.: Республика, 1996. – 463 с.
13. Голоси Стародавньої Індії: Антологія давньоіндійської літератури / Упоряд.. пер. із санскр., прим. П. Ріттера. – К.: Дніпро, 1982. — 351 с.
14. Гордиенко И. С. Современное русское православие / И. С. Гордиенко. – Л.: Лениздат, 1987. – 340 с.
15. Докаш В., Лешан Ю. Загальне релігієзнавство / В. Докаш, Ю. Лешан. – Чернівці: Книги – XXI, 2005. – 376 с.
16. Еврейские праздники / [авт.-сост. М. Крутиков]. – М.: Корона, 1990. – 64 с.
17. Еремеев Д.Е. Ислам: образ жизни и стиль мышления / Д. Е. Еремеев. – М.: Политиздат, 1990. – 286 с.
18. Загальна декларація прав людини. – ГА ООН, 10 грудня 1948 р. // Хартія прав людини. – К., 1993. – С. 23-57.
19. История и культура Древней Индии: [Тексты] / Пер. А.А.Вигасина и др. – М.: Издательство: Московского университета, 1990. – 352 с.
20. Історія релігії в Україні: У 10-ти т. – К., 1996-2004. Т. 10. Релігія і церква років незалежності України. – Дрогобич: Коло. – 2003. – 616 с.
21. Історія релігій в Україні: [Навч. Посібник] / А.М. Колодний, П.Л. Яроцький, Б.О. Лобовик та ін. / За ред. А.М. Колодного, П.Л. Яроцького. – К.: Т-во “Знання” 1999. – 699 с.
22. Кальвин Ж. Наставление в христианской вере: [В 2 т.] / Ж. Кальвин / Пер. с фр. – Т.1. М., Мысль, 1997. – 234 с.
23. Карташов А. В. Вселенские соборы / А. В. Карташов. – М.: Республика, 1994. – 547 с.
24. Кислюк К. В., Кучер О. В. Релігієзнавство / К. В. Кислюк, О. В. Кучер. – К.: Кондор, 2004. – 646 с.
25. Кодзики: Записки о деяниях древности: [В 2т.] / Пер. со старояп. – М.: Наука, 1995. – 154 с.
26. Колодний А. Основи релігієзнавства. [Курс лекцій] / А. Колодний. – К.-Дрогобич: Коло, 2006. – 168 с.
27. Колодний А.М. Релігієзнавство: предмет, структура і риси / А.М. Колодний // Наукові записки НАУКМА. – Том 1: Філософія і соціологія. – К., 1996. – С. 67– 81.

28. Колодний А. Феномен релігії. Природа, структура, функціональність, тенденції / А. Колодний. – К.: Світ знань, 1999. – 52 с.
29. Коран / Пер. И. Ю. Крачковского. – М.: Прогресс, 1990. – 412 с.
30. Крымский А. Е. История мусульманства [3-е изд., перераб. и доп.] / А. Е. Крымский. – М.: Жуковский: Кучково поле, 2003. – 462 с.
31. Лебедев А. П. История разделения церквей в IX, X и XI веках / А. П. Лебедев. – СПб.: «Алетейя», 1999. – 442 с.
32. Лобовик Б.А. Религиозное сознание и его особенности / Б.А. Лобовик. – К.: Наукова думка, 1986. – 247 с.
33. Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій / В.І. Лубський, М.В. Лубська. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 776 с.
34. Лютер М. Основи християнської віри: Малий Катехізис / М. Лютер. – Тернопіль: Б.в, 1998. – 97 с.
35. Панова В.Ф., Бахтин Ю.Б. Жизнь Мухаммеда / В.Ф. Панова, Ю.Б. Бахтин. – М.: Политиздат, 1990. – 151 с.
36. Релігієзнавство [Підручник] / За ред. М. Заковича. – К.: Вища школа, 2000. – 315 с.
37. Релігієзнавство [Підручник] / За ред. В. Лубського. – К.: Видавничий центр "Академія", 2000. – 312 с.
38. Релігієзнавство: предмет, структура, методологія / За ред. А.Колодного і Б.Лобовика. – К.: Вища школа, 1996. – 194 с.
39. Релігієзнавчий словник / За ред. проф. А.Колодного і Б.Лобовика. – К.: Четверта хвиля. – 1996. – 392 с.
40. Религии Древнего Востока // РАН / Отв. ред.: Г. М. Бонгард-Левин, А. Н. Мещеряков – М.: Восточная литература РАН, 1995. – 342 с.
41. Ренан Э. История веков христианства. Жизнь Иисуса. Апостолы / Э. Ж. Ренан. – Минск: Беларусь, 1991. – 493 с.
42. Тайлор Э. Первобытная культура / Э. Тайлор / Пер. с англ. – М.: Политиздат, 1989. – 573 с.
43. Тальберг Н. История христианской церкви / Н. Тальберг. – М.: Издательство Свято-Тихоновского Богословского Института, 2001. – 518 с.
44. Токарев С. А. Ранние формы религии / С. А.Токарев. – М.: Политиздат, 1990. – 622 с.
45. Усманов Я. Православные обряды: крещение, венчание, погребение / Я. Усманов. – Рн/Д.: Феникс, 2001. – 521 с.
46. Фрэйзер Дж. Золотая ветвь: исследование магии и религии/ Дж. Фрэйзер / Пер. с англ. М. К. Рыклина. – М.: АСТ, 2006. – 781 с.
47. Христианство. Энциклопедический словарь. [В 3-х т.]. / Ред. коллегия: Аверинцев С. и др. – М.: Большая Российская энциклопедия, Т. 3, 1995. – 589 с.
48. Яроцький П.Л. Релігієзнавство: [Навч. посібник] / П.Л. Яроцький. – К.: Кондор, 2004. – 308 с.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ЗАЛІКУ

1. Головні риси світових релігій.
2. Історичні та соціальні передумови зародження буддизму.
3. Духовні пошуки середини I тис. до н.е. Будда як історична особа.
4. Проповідницька діяльність Будди. «Чотири благородні істини».
5. Буддійські священні писання. Трипітака.
6. Буддизм: релігія чи філософія. Теорія дхарм.
7. Анімістична концепція. Вчення про Бога.
8. Концепція людської душі. Метемпсихоз.
9. Сансара. Карма. Нірвана.
10. «Восьмискладовий шлях спасіння».
11. Трілакшана. Моральна концепція буддизму.

12. Буддійська чернеча община. Вимоги до ченців.
13. Практика бхавани. Культ будд, бодхисатв, реліквій.
14. Історичні та соціальні умови виникнення християнства.
15. Релігійні та філософські джерела християнства.
16. Проблема особи Ісуса Христа. Концепції її вирішення. Біографія Ісуса Христа.
17. Апостольські місії. Іудео- християнство.
18. Демократичний характер первісного християнства. Пристосовництво.
19. Гоніння проти християн з боку імперського Риму.
20. Утворення християнської церковної організації.
21. Апологетика та її роль в утвердженні християнства.
22. Релігійні джерела віровчення християнства.
23. Символ віри як кредо християнства.
24. Християнський анімізм. Вчення про Святу Трійцю. Християнські святі.
25. Моральна доктрина християнства.
26. Причини появи та значення християнських ересей.
27. Гностицизм.: християнська ересь чи окремий релігійно-філософський напрямок.
28. Антитринітаризм. Маніхейство. Новатіанство. Аріанство.
29. Виникнення писемних джерел християнства.
30. Історичні книги. Євангелія: історія створення. Діяння святих апостолів.
31. Навчальні книги. Послання Святих Апостолів.
32. Пророцькі книги. Об'явлення Іоанна Богослова.
33. Витоки культу християнства.
34. Богослужіння. Богослужебна мова. Поклоніння святим предметам: хресту, іконі.
35. Таїнства. Пости. Свята.
36. Культівні споруди. Чернецтво.
37. Проголошення християнства державною релігією в Римській імперії.
38. Діяльність отців церкви. Патристика.
39. Новий етап боротьби з ересями. Несторіанство. Вчення Арія.
40. Причини розколу в християнстві.
41. Православ'я як східна гілка християнства. Церкви Вселенського православ'я.
42. Православні церкви в сучасній Україні.
43. Католицизм як західний напрямок у християнстві.
44. Відмінності між православ'ям і католицизмом.
45. Українська греко-католицька церква.
46. Причини виникнення протестантизму.
47. Основні положення віровчення протестантизму.
48. Ранній протестантизм. Лютеранство. Кальвінізм. Англіканська церква.
49. Пізній протестантизм. Баптизм. Євангелізм. Адвентизм. П'ятидесятництво.
50. Сучасний протестантизм.
51. Іслам як світова релігія. Регіон поширення ісламу.
52. Соціально-економічні та духовні передумови виникнення ісламу. Рух ханіфів.
53. Мухамед – засновник ісламу. Перші послідовники ісламу.
54. Переселення Мухамеда з Мекки в Медину. Хіджра.
55. Розповсюдження ісламу. Перші халіфи і мусульманські завоювання. Ісламізація.
56. Коран – священна книга мусульман. Суна – друге джерело віровчення ісламу.
57. Основні положення віровчення ісламу. Мусульманська етика.
58. Релігійний культ. «П'ять стовпів ісламу».
59. Есхатологія та фаталізм в ісламі.
60. Причини розколу в ісламі. Сунізм. Шиїзм.